

'Het geheim der Eersten' door Henriëtte Hemmink



"Zijn oog valt op een artikel over een amateurhistoricus die een boek schreef waarin hij onder meer beweert dat terpen zijn aangelegd volgens een 'groter' plan, waarmee een oervolk een boodschap wil overbrengen."

In wat een kruising is tussen een spannend boek en een esoterische wetenschaps-roman worden we via het persoonlijke leven van de hoofdpersonen Thomas, Emma en Linde meegevoerd in een zoektocht naar verborgen samenhangen tussen de ligging van de Friese terpen, astrologie, heidense rituelen, christendom en esoterie.

Thomas is natuurkundige en werkt bij een instituut voor lucht- en ruimtevaart. Door zijn wetenschappelijke aanleg zoekt hij alles tot op de feitelijke bodem uit, ook als hij iets leest dat hem in eerste instantie onwaarschijnlijk overkomt: de planmatige, geheime achtergronden achter de aanleg van de terpen, dorpen en steden. Zijn vriendin Emma is ook van het onderzoekende type, maar dan gericht op de reacties van Thomas en haar geheime geliefde. Ze heeft een droom over een man die in de rest van het verhaal de onbekende bedreiger lijkt te zijn.

Thomas komt, mede geïnspireerd door zijn uitdagende collega Linde, steeds meer tot de kern van de vragen rond de aanleg van dorpen, kerken en andere bijzondere plekken in Friesland. Toeval bestaat niet: om te beginnen bij Hindeloopen, met als sterrenbeeld Steenbok (de Joodse equivalent voor dit sterrenbeeld heet Naphtali en betekent hinde) komt hij op het spoor van de samenhang tussen de positie van de sterren in een sterrenbeeld en de positie van terpen en gebouwen van diverse Friese plaatsen. Zo boven, zo beneden...

Het 'grote' plan, bekend bij een aantal genootschappen, wordt stukje bij beetje ontrafeld. Daarbij worden mooie verbanden gelegd, o.a. tussen diverse 'heidense' riten enerzijds en gebeurtenissen in het Christendom anderzijds. De oorsprong van onze Christelijke 'cultuur' blijkt voor een deel te liggen binnen eerdere 'heidense' gebruiken, en veel Friese woonplaatsen herbergen oud-heidense heiligdommen.

In een wat folkloristisch aandoende setting ontspint zich een verhaal met relationele onderstromen en veel informatie over de achtergrond van de heidens -, esoterisch - en astrologisch planmatige bouw binnen het Friese.

Ik vind het boek wat hinken op twee gedachten: aan de ene kant een spannend verhaal willen schrijven en aan de andere kant een voldoende onderbouwde samenhang proberen te ontrafelen van wat niet gemakkelijk aannemelijk is te maken. De spanning loopt niet tot een kookpunt op en het wetenschappelijke gehalte wordt wat in de weg gezeten doordat het in de setting van een verhaal moet passen. Daarnaast vragen de uitweidingen over de verbanden met de mythologie, Graal, Arthur, God en de hele wereld soms veel van de aandacht.


Een door iemand gemaakte vergelijking met 'De Da Vinci Code' gaat mij een flinke straat te ver. Wie nieuwsgierig is naar de onderliggende betekenissen en niet perse van cliffhanger naar cliffhanger wil lezen, zal hierin echter een leuk boek treffen.

Uitgeverij	Louise te Grou, 2014
Pagina's	424
ISBN	978 9491 536 243

Goingarijp, 20 februari 2015, Olaf Janssen

Februari (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

 Het is poëzieweek deze week, de Gedichtendag is al voorbij en de VSB-poëzieprijs, voor de beste Nederlandstalige bundel van het afgelopen jaar, is woensdag gewonnen door Hester Knibbe voor haar bundel **Archaisch de dieren**. De uitreiking vond plaats in Rotterdam, de stad waar ze vorige week toevallig ook de nieuwe stadsdichter werd. Uitgever de Arbeiderspers schrijft over de bundel: "Knibbe krabt waar de lak bladdert. *Archaisch de dieren* gaat over schuld, schaamte en andere ongemakkelijke emoties, maar ook over vitaliteit in alle gedaanten. De mens wordt nog steeds geregeerd door zijn reptielhersen, hoogstens voorzien van een vernisje gedragscodes". En toch, zegt de jury, gaat het "om alles wat ons menselijk maakt: liefde, twijfel, angst en de wil tot weten die ons uit het paradijs verjoeg"

Hester Knibbe is geboren in 1946 en woont sinds 1972 in Rotterdam. Ze was klinisch-farmaceutisch analiste in een  ziekenhuisapotheek aldaar. In 1982 debuteerde ze met de bundel *Tussen gebaren en woorden*. Daarna zijn er van haar nog een tiental bundels verschenen. Met haar werk won ze al eerder prijzen, waaronder de Herman Gorterprijs voor haar bundel *Antidood*. Belangrijke thema's in haar werk zijn de vergankelijkheid, het verlies van een kind en, zoals de jury destijds schreef "bovenal het besef dat van al wat is uiteindelijk slechts een verhaal overblijft" en "Haar gedichten worden gekenmerkt door eigenzinnige observaties. Ze kijkt naast het algemene om het bijzondere te zien, legt nieuwe, onverwachte verbanden en toont een diepgaande interesse in vroegere culturen....Vaak lijkt ze haar eigen wezen te verkennen via de vereenzelviging"

Meer over Hester Knibbe en *Archaisch de*

dieren o.a.: <http://www.vsbpoezieprijs.nl/zoeken.php?zoeken=true&term=hester%20knibbe&id=170>

In een week van herdenkingen rond de bevrijding van Auschwitz is een portret uitgebracht van een onconventionele vrouw, de eerste vrouwelijke dirigent van een professioneel orkest. Toni Boumans schreef **Een schitterend vergeten leven**. *De eeuw van Frieda Belinfante*. Geboren in 1904 in Amsterdam, met een joodse vader die pianist en muziekschooleigenaar was, begon ze 9 jaar oud met celloles, trad vanaf haar 16e op voor publiek en speelde later

✘ bij verschillende orkesten. Pas als dertiger lukte het haar, heel ongebruikelijk in die tijd, om te gaan dirigeren, wat haar passie bleek te zijn. Ze begon bij een jeugdorkest, een paar jaar later een eigen orkest en ze won een dirigentenconcours. De oorlog doet haar haar orkest opheffen, ze sluit zich aan bij het kunstenaarsverzet en vlucht in 1943 na meedoen aan een geslaagde aanslag op het bevolkingsregister naar Zwitserland. Als ze na de oorlog terugkomt in Nederland raakt ze, mede omdat ze als vrouw niet aan het dirigentenwerk komt, al snel gedesilluseerd en emigreert naar Californië om daar opnieuw te beginnen. Ze geeft (muziek)les aan de universiteit, speelt in Hollywood en vanaf 1954 leidt ze als eerste professionele vaste vrouwelijke dirigent ter wereld het Orange County Philharmonic Orchestra, waar ze bewonderd wordt. Toch wordt in 1962 het orkest opgeheven en Frieda Belinfante wordt ontslagen. Zelf vermoedde ze dat haar leven als een lesbienne hier een rol bij heeft gespeeld. Ze had vanaf haar 16e meerdere relaties met vrouwen gehad, wat ze vaak beter geheim kon houden i.v.m. haar werk. Naar haar ontslag heeft ze niet meer gedirigeerd, alleen nog les gegeven.

Tijdens het maken van een documentaire van een andere Nederlandse kunstenaar en verzetsstrijder ontmoet Toni Boumans Frieda Belinfante. Pas een paar maanden voor haar dood in 1995 stemt ze in met een documentaire over haar leven. De documentairemaakster spreekt een week intensief met de ernstig zieke maar openhartige en levendige vrouw. Helaas heeft die de documentaire, ...*maar ik was een meisje*, zelf niet meer kunnen zien. Omdat Toni Boumans vond dat zij zoveel niet had kunnen vertellen, besloot ze, als ze met pensioen was en genoeg tijd zou hebben, een biografie te schrijven met een vollediger beeld van het bijzondere leven van Frieda Belinfante met alle nuances en achtergronden.

Uitgebreidere artikelen zijn te vinden in o.a. Trouw en bij de VPRO, interviews met Toni Boumans op radio (kunststof) en tv (podium PW).

Onlangs uitgebrachte titels:

- De Zuid-Afrikaanse Antjie Krog is deze week in Nederland om haar nieuwe bundel **Medeweten** te presenteren. In de uitgebreide bundel zouden alle thema's uit haar eerdere werk samenvloeien: vrouw-zijn, ouder worden, de worsteling met ongelijkheid en racisme in haar Zuid-Afrika en verhouding tussen mens en universum. Zie ook: <http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/26/antjie-krog-in-de-poezieweek/> ✘

✘ - De Utrechtse Ellen Deckwitz heeft haar 3e bundel, **De blanke gave** bij een andere uitgever laten verschijnen. Ook heeft ze meer tijd genomen voor deze nieuwe bundel, waarin je wordt ondergedompeld in een wereld waar het water oprukt... Critici zeggen dat het haar gedichten goed heeft gedaan. Vorm en inhoud zijn beter op elkaar afgestemd.

- Poëziedebuten van de laatste tijd: *Wachtkamers* van Saskia Stehouwer "een fraai debuut (8weekly), *Deze zachte witte kamer* van Runa Svetlikova, "een eigenzinnige en intelligente zoektocht" (Parool), *Halfrust* van Pauline Pisa, een heldere poëtica en een theatrale voordracht (Literatuurhuis)

- **Rivka** van Femmetje de Wind gaat in grote lijnen over de dubbelzinnigheid Joods/niet Joods. Rivka is na de oorlog geboren in een gezin met een Joodse vader die de oorlog altijd met zich mee droeg. Ze is zich scherp bewust van haar Joodse wortels, terwijl ze niet echt Joods is. Op zoek naar antwoorden over haar identiteit en geschiedenis reist ze naar Israël. De mooi schilderende roman geeft een goed beeld van de 2e generatie Holocaust-slachtoffers, opgezadeld met een verleden dat ze niet hebben meegemaakt, maar indirect toch ook van hen is. ✘

- Omroep Fryslan noemt het de Da Vinci Code van Friesland, een meesterlijke fact-thriller. Op een

✘ kerkje in Hindeloopen ontdekte een Friese wetenschapper symbolen die de terpen in Friesland zouden verbinden met de pyramides van Gizeh en Stonehenge in Engeland. Hij ging verder op zoek, vond allerlei eeuwenoude geheimen en benaderde schrijfster Henriëtte Hemmink om naar aanleiding van zijn ontdekkingen te kijken hoe ze een en ander in een mooi verhaal konden verpakken. Het is *Het geheim der eersten* geworden, spannend en fascinerend, zeker voor Friesland-liefhebbers en -sters.

Activiteiten in Utrecht en omgeving:

- Van 14 tot 21 februari wordt voor de 4e keer extra aandacht besteed aan 'het korte verhaal'. Het begint met de uitreiking van de JMA Biesheuvelprijs, een jaarlijkse prijs voor de beste Nederlandstalige verhalenbundel. De uitreiking is tegelijk de aftrap van de **Week van het Korte Verhaal**. Op vrijdagavond 20 februari organiseert Savannah Bay een avond in dit kader met meerdere gasten. Schrijfster Sanneke van Hasselt zal de avond presenteren. Zij introduceert het werk van een andere korte verhalenschrijfster, Manon Uphoff, die op haar beurt een lezing zal geven over en van het werk van Sanneke. Meer info: http://savannahbay.nl/index.php?agenda_id=249&pageid=7 en http://www.jmabiesheuvelprijs.nl/?page_id=4 ✘

- De Vrije Academie is een landelijk educatief instituut dat actief is in het verzorgen van onderwijs voor volwassenen op het

gebied van kunst en cultuur. Het verzorgt regelmatig studiedagen door het hele land. Dit voorjaar is dat o.a. een **kennismaking met belangrijke vrouwelijke denkers uit de geschiedenis** Door Frederique Petit. Hoe kijken zij tegen de wereld aan? En verschilt hun blik van die van hun mannelijke collega's? Daarnaast een studiedag over **Camille Claudel** door Karin Haanappel n.a.v. het verschijnen van haar biografie over Camille. Er wordt ingegaan op de "vraag wie deze geniale beeldhouwster en raadselachtige vrouw nu eigenlijk was". Beide studiedagen vinden plaats in verschillende steden. De start is in februari in Amsterdam, in maart resp. april is Utrecht aan de beurt. Meer info: <http://www.vrijeacademie.nl/16/uitgebreid-zoeken/>

Bibliotheek-nieuws

- Sinds kort staat **onze catalogus online!** Voor ons een mijlpaal waar we heel blij mee zijn, een jaar nadat de vernieuwde website het web op ging. Met veel dank aan Jonna! Op dit moment staan er 4.500 boeken in. Dat zijn ze nog lang niet allemaal. Langzaam zullen we meer boeken en allerlei gegevens over de boeken aanvullen. Fijn is dat we inmiddels een aantal mensen zich aangemeld hebben die ons daarbij komen helpen de komende weken. Dank jullie wel!

- Regelmatig blijkt dat de vrouwenbibliotheek weinig bekend is in de stad (en daarbuiten), en daarnaast dat zodra mensen binnen stappen ze enthousiast zijn over de ruimte en de collectie. Graag zouden we daar verandering in brengen met meer **PR**. Wie zou ons daarbij willen helpen? Met het maken van een folder, meer bekendheid via sociale media of anderszins? Of met het in mailchimp omzetten van onze nieuwsbrief? Als je er meer over wilt weten of je aan wilt melden, kun je contact opnemen via info@vrouwenbibliotheek.nl of 06-48498545.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Saturdayskinderen van Ayesha Harruna Attah, *De atlas van afgelegen eilanden* van Judith Schalansky, *Mystica met kromzwaard - Het opzienbarende leven van Jenny Merkus (1839-1897)* van René Gremaud e.a., *Als de padden schreeuwen* van Lineke Dijkzeul

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/08/dagpauwoog-door-eva-meijer/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/12/vervoering-door-shantie-singh/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/15/de-goede-minnaar-door-steinunn-sigurdardottir/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/19/amerikanah-door-chimamanda-ngozi-adichie/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/01/25/bloedlijn-door-corine-hartman/>

De leenbijdrage voor 2015 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2015'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 31 januari 2015